

SLOVENSKI NAROD.

Štampa: vsak dan zvečer, šestkrat tedensko in praznike, ter vsaj po pošti prejemanje za avstro-ogrsko cesarstvo 10 K, za leto 10 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 50 h. Za Ljubljano s poštnarjem se dom za vsa leta 12 K, za četrt leta 3 K, za eden mesec 1 K. Kdor hodi na pot, se za leto 10 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kotlikor enaka poština. — Na naročbo brez redovne pošiljave i. a. ročnina se ne obračuna. — Za vsa mesta pošilja se od petersburske peti vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, tu po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se pošiljajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in odgovornost je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo na Kongresnem trgu št. 12, vhod v upravištvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ekspozé grofa Goluchowskega.

Minister zunanjih zadev, grof Goluchowski, je razvil v včerajšnji odborovi seji ogrske delegacije svoj običajni ekspozé o političnem položaju.

S posebnim povdankom je naglašal, da se je zopet obnovila trozveza, ki je temelj mirne politike in ki že skoro četrtstoletja najugodnejše vpliva na konsolidacijo evropskih političnih odnosov. V trozvezi so Avstro-Ogrski dana vsa jamstva, da so docela zavarovani naši politični interesi, zakaj pravice, kakor dolžnosti so popolnoma enakomerno razdeljene med vse tri pogodnike, da torej trozveza ne pospešuje samo višje ideje svetovnega miru, marveč pripušča vsaki zvezni državi popolno akcijsko prostost, da lahko svoje specifične koristi svobodno sama zasleduje in kar najodločnejše zastopa. Svoječasno je bilo mnogo politikov, ki so bili odločni nasprotniki te politične konstelacije. Sicer teh tudi danes še ne pogrešamo; toda nasprotniki trozveze so danes osamljeni in se rekrutirajo iz elementov, ki načelno vse kritikujejo in ki bi povsodi radi zasejali prepir in razdor. Žalostno je, da je v naši državi še vedno toliko takih elementov, ki nečejo uvideti blagodejnega vpliva trozveze na naše politične odnose. Tembolj obžalovanja vredno pa je dejstvo, da so se našim domačim nasprotnikom v tem oziru pridružili še dvomljivi elementi iz sosedne države, ki bi takisto radi med zvezne države zasejali kal nesoglasja in razpora. Iredentistične demonstracije v Italiji, ki se v zadnjih mesecih s podvojeno silo ponavljajo, so gotovo obžalovanja vredni pojavi, ki se ne morejo dovolj resno in odločno obsojati. Vendar pa bi bilo popolnoma napačno, ako bi se tem manifestacijam pripisovala večja važnost, kakor navadnim praznim demonstracijam, ki so predvsem

vprizorjene samo zbog tega, da bi lastni vladni provzročile mnogo neprilik.

Nato je minister prešel na razmerje naše države z Rusijo. Prijateljsko razmerje z rusko državo, je rekel Goluchowski, se vedno pogloblje in pokazalo se je, da to prijateljstvo samo pomnožuje garancije za mirni politični razvoj. Z zadovoljenjem se mora danes konstatovati, da so bile nade, ki so se stavile na peterburški dogovor iz l. 1897, popolnoma upravičene. V vodilnih krogih obeh držav se je namreč ukoreninilo prepričanje, da ni nobenega pravega vzroka za politiko nezaupanja in vednega sovraštva. V teku let se je iz tega prepričanja razvilo sporazumljenje v najvažnejših vprašanjih, kar je potreba baš v zadnjem času posebno uvaževati. Glede balkanskega vprašanja je minister naglašal, da je skupno akcijo Rusije in Avstro-Ogrske sprožil ruski minister zunanjih zadev povodom svojega obiska na Dunaju l. 1902. Obe velesili ste se, pooblaščen od ostalih velevladstij, zedinili, da boste varovali status quo na Balkanu in da boste z vso vnetostjo delovali samo na to, da se v Makedoniji izvedo one reforme, ki bi preprečile nadaljnje homatije in nemire in zagotovile miren kulturni napredek dežele. Turčija je bila voljna izvesti nasvetovane reforme in iste bi se bile gotovo že oživile, ako bi temu ne nasprotovali bolgarski Makedonci, ki se dajo voditi ne toliko človekoljubnim, kakor zlasti narodnim načelom. Toda ti Makedonci bi se gotovo ne upali ustavljati reformam, ako bi jih aktivno ne podpirala bolgarska vlada. Bila je torej nevarnost, da bi bila cela reformna akcija brezuspešna. Zato je bilo treba tako Turčiji, kakor Bolgariji, resno pokazati, da Rusija in Avstro-Ogrska energično zahtevata striktno izvedbo reform. Porto se je opozorilo, da so reforme edini izhod iz kaosa neprestanih nemirov

in morda edina rešitev gotovega propada, Bolgariji pa se je namignilo, da se jo bode prepustilo popolnoma svoji usodi, ako bi ne hotela urediti svoje politike po volji in navodilu velesil. Zato se je nadejati, da se bodo reforme v doglednem času izvedle, ako bodo intervirani krogi prišli do prepričanja, da zahtevata Avstro-Ogrska in Rusija izvedbo reformne akcije ne kot sovražnici, ampak kot lojalni prijatelji dotičnih držav.

Glede Srbije je rekel Goluchowski, da Avstro-Ogrska, dasi najodločnejše obsoja umorstvo kraljevske dvojice, ni mogla nasprotovati, da bi ne zasedla srbskega prestola druga narodna domača dinastija, ker bi se s tem samo povečala v deželi vladajoča anarhija in bi se novoizvoljenemu kralju delale samo nepotrebne ovire na njegovi že itak trnjevi poti. Kraljeva dolžnost pa je, da zopet očisti od prokletega zločina omadeževani ugled Srbije. Glede politike Rumunse in Grške se je minister izrazil zelo priznalo in povoljno. Rumunija in Grška sta elementa miru in reda na Balkanu.

Ob koncu svojega govora je Goluchowski omenil še posete raznih vladarjev na Dunaju in se spominjal tudi smrti papeža Leona XIII. Pri tej priliki je naglašal, da ima Avstro-Ogrska pravico ugovora proti papeževi volitvi v konklavu, ki sicer ne temelji na gotovem zakonu, pač pa izvira iz dosedanjih običajev.

Te svoje pravice se je vlada tudi poslužila pri zadnjem konklavu, toda njen veto je bilo preje smatrati kot željo ali opomin, nikakor pa ne kot ukaz, da bi se moral voliti gotovi kandidat. Minister je s posebnim povdankom zlasti naglašal, da je Avstro-Ogrska se poslužila te svoje pravice iz svoje inicijative, ne pa kot reprezentantinja kake politične konstelacije.

Iz delegacij.

Po prečitaniu prestolnega govora je sprejemal včeraj cesar posamezne delegate. Dočim je sprejemanje ogrskih delegatov trajalo le 20 minut, razgovarjal se je cesar z avstrijskimi delegati mnogo dalje. Posebno dolgo in tako glasno, da so slišali vsi delegati, se je razgovarjal cesar z delegatom dr. Kramarjem. Cesar je med drugim rekel: »Na potu, na katerem ste sedaj, ne bode te ničesar dosegli.« — Del. Kramar: »Štiri leta smo čakali, štiri leta smo potrpežljivo upali na izpolnitev naših upravičenih zahtev, ne glede na zgubo svoje popularnosti pri ljudstvu. Uvidevši pa, da je vsa naša popustljivost brezuspešna, moram si dovoliti, da povem Vašemu Veličanstvu z vso dolžno odkritosrčnostjo, da se bomo tako dolgo bojevali za svoje pravične in zmerne zahteve, dokler bomo mogli to zagovarjati pred svojo vestjo v interesu svojega naroda, države in Vašega Veličanstva.« — Cesar: »Vi hočete pa vedno več imeti.« — Kramar: »Notranji uradni jezik ste nam Vaše Veličanstvo sami obljubili po odpravi jezikovnih naredeb in poljudni milijon Čehov na Moravskem ima d o vseučilišča vsaj isto pravico kot pol milijona Nemcev na Štajerskem, in več nismo zahtevali.« — Cesar: »Toda vi govorite v svojih časopisih o zatiranju, in to ni pravično.« — Kramar: »Kar pišejo časopisi, za to ne moremo mi nič. Gotovo nismo tako zatirani, kot Poljaki v Poznanju; toda javno rečem, da se kot pripadnik šestmilijonskega naroda, ki je dosegel tako visoko stopnjo kulture in ki je toliko storil za državo, čutim zatiranega, ako nimamo v uradu pravice kot drugi narodi in ako se iz vseučilišnega vprašanja napravljata politična koncesija.« — Cesar: »Toda jaz sem uverjen, da bode te ustavnim potom najbolje

dosegli uresničenje teh postulatov.« — Kramar: »Tudi jaz bi imel tako upanje, ako bi ne stala nemška obstrukcija kot veto proti našim zahtevam. Zato se borimo proti temu in ne bomo nehali se boriti proti temu, da bi parlament z vsakojako večino stal pod oblastjo obstrukcije itd.«

Z delegatom Dobernigom je govoril cesar o povodnji na Koroskem. Doberniga je zelo sklebel jezik, da bi spravil v razgovor tudi jezikovno vprašanje ter je rekel, da bi potrebovala dežela za razvoj tudi narodnega miru. — Cesar: »Da, to tudi jaz zelo želim.«

Del. Kaftan je rekel, da Čehi zaupajo cesarjevi modrosti in očetovski dobroti, da se bo češkemu narodu vrnilo njegovo pošteno pravo. — Cesar: »Da, Čehi morajo biti pametnejši in tudi pripomoči.«

Z Biankinijem se je pogovarjal cesar o razmerah v Dalmaciji. Biankini je pripomnil: »Žalibog se nam godi v Dalmaciji vedno slabo.« — Cesar: »Veliko se kriči.« — Biankini: »Kje, Veličanstvo?« — Cesar: »Povsod.« — Biankini: »Nihče ne kriči in joka, ako ga kaj ne boli.«

Dr. Šusteršič je imel že priučenost vsestransko ovadbo. Jedva mu je cesar dal priliko govoriti, odprl je zatvornice, zavil tel geslo »Vse za vero, dom in cesarja« ter v eni sapi denunciral večino v deželni zboru in deželno vlado.

Nekateri nemški delegati so se hoteli posebno prikupiti cesarju s tem, da so nastopili za branitelje enotnega armadnega jezika. Cesar je njihovo vsiljivost zavrnil z besedami: »Kar se tiče armadnega vprašanja, prepustite ga potolaženi meni. Nič se ne bo zgodilo, kar bi prizadajalo enotnost armade na kakšenkoli način.«

Italijanska zunanja politika.

Predvčerajšnjim se je bavila italijanska zbornica z zunanjo politiko. Na interpelacije zaradi dogodkov v

LISTEK.

Vela Nigrinova.

Dne 19. novembra 1876 je stopilo Birch-Pfeifferičinem igrokazu „Lowoodska sirota“ pred slovensko gledališko občinstvo prvič živahno, velesimpatično dekle velikih, temnih oči in ljubeznivo smehljajočega se obrazka. In občinstvo mu odobro „Dramatičnega društva“ je takrat mahoma napolnila vesela zavest, da smo dobili Slovenci nov izreden gledališki talent.

Deklece je bila — Nigrinova Gusti. Takoj sta se lotila njene gledališke obzornice tedanja slovenska heroina, Dragojila Odijeva ter gledališki kapelnik in komponist, A. Stöckl. Gusti je nastopala v starem gledališču in v stari stalnici ter igrala, malone brez plače, se, kar se ji je dalo, z vneto in ljubeznivo.

Takrat je bilo slovensko gledališče v sirota. Nemški deželni odborniki so zapirali pot k napredku s tem, da so dovolili „Dramatičnemu društvu“ skoraj nikake podpore ter da je smelo slovensko igralsko osebje igrati komaj

štirikrat na mesec. Zgodilo pa se je tudi, da so mogli Slovenci igrati le dvakrat na mesec, včasih pa se sploh ni smelo nikdar igrati v deželni gledališču, in mala čitalniška dvorana je bila edino zavetišče slovenske drame in spevoigre.

V tako žalostnih časih igralski talent Nigrinove Gustike ni mogel razviti svojih kril, kakor si je želel, hiral je in mrl v brezdelnosti. In nemška kruta peta, ki je pohodila že marsikater evet slovenski, bi bila kmalu zatrla tudi to gledališko cvetko, ako bi je ne rešil gospod dr. Josip Starč, tedanji duševni vodja slovenske dramatike. Poslal je l. 1882. diletantkinjo Gustiko v Beligrad gostovat v naslovni ulozi Mosenhalove „Debore“. Gustika je seveda gostovala slovenski, in Srbi so jo razumeli ter prav lahko sodili o njenih sposobnostih.

Sarajevska „Nada“ (z dne 19. aprila 1897) piše o tem gostovanju in poznejšem delovanju gđ. Nigrinove:

„Venit, vidit, vicit! — Iz diletantkinje je postala čez noč prva srbska igralka, edina dostojna naslednica Milke Grgurove. Razen v manjših mestih je gostovala v Zagrebu, Pragi in Budimpešti, ravnatelj Jauner jo je hotel

angaževati za „Karltheater“ na Dunaju, a ona ni hotela med Nemce . . .

„Vsakdo, kdor pozna gledališke razmere, ono spletkarjenje, zavist in obrekovanje, se mora pokloniti tej Slovenki, ki je navzlic prirodnim in urejenim zaprekam, sama, kot „tutjka“ in začetnica postala „srbska Sarah“. Kot deklica iz tujine“ je došla na oder, kjer se (a kje ni tako?) ceni začetnik le po dedu in strijcih. Proti njej je bilo vse, a ž njo le dobri njen genij, njen talent, in končno je premagala vse. Ni poznala iztočnega dialekta, a danes bi se mogla po njenem izgovarjanju napisati knjiga o srbskem akcentu.

„Za take uspehe, za take borbe je treba še nečesa razen talenta: — energije. Nigrinova je ženska „Pomagaj si sam.“ In ona je zares globoko razumela smisel Ibsenovih besed, da je „najmočnejši oni, ki stoji sam.“ Sama si je učitelj, reklama in protektor . . . Poleg svoje moške volje pa ima Nigrinova pravo žensko dušo. Čim bolj je njena uloga ženska, čim bolj lirski, tem primernejša je zanjo. Nenavadna tankočutnost je najvidnejša psihološka lastnost te umetnice z jekleno voljo. To je preddestinirana predstavljalca idealnih in

iskrenih žen ter istinitih čustev. Žena demonske, torej neženske volje in hladna koketa ni njen metier. To čudovito naravo tvori torej harmonski dva — navidezno — ekstrema: nepremagljiva energija in subtilna čustvenost. To je Mignona z moškim srcem! Zares čudovito! Njena samonikla umetnost cvete kakor redki, nežni rododendron na granitu trde volje. Danes bi ne mogla niti ena izmed naših, srbsko-hrvatskih umetnic nadomestiti Nigrinove dostojno! Dežela Kranjska je poslala belemu Biogradu „non multa, sed multum“: svojo Savo, svojega Jenka in svojo Nigrinovo. V Nigrinovi pa se je pisalo največ, dasi je najmlajša izmed teh treh darov.“

Tako A. G. Matoš, eden izmed glavnih modernistov hrvatskih o naši rojakinji.

Gđ. Nigrinova je torej ostala članica kralj. pozorišča v Belemgradu ter zavzela mesto prve heroine, ki ga izpolnjuje s svojo veliko umetnostjo že nad 20 let. Kako mnogostranska, vedno napredujoča, vedno globlja in večja umetnica je postala v tej dobi, si je lahko misliti. Da se more igralka vzdržavati 20 let na višku popularnosti in

privlačnosti, za to treba pač izrednega sijajnega talenta, neumorne marljivosti in nevenljive — lepote!

Gđ. Nigrinova si je pridobila seveda tekom te dobe ogromen repertoar. Klasične in moderne največje in najtežje vloge iz dramatične literature malone vseh narodov so njena last. Ofelija, Marguerite Gantier, Catherine Hübscher, Magda, Monna Vanna, Klara („Fužinar“), Fedora, Dama s kamelijami, to so njene najlepše kreacije.

S temi vlogami se je postavila v prvo vrsto ne le slovenskih, nego svetovnih umetnic sploh. Kjerkoli gostuje gđ. Nigrinova, žanje trumfe. In takrat kritiki ne opisujejo le njene zunanosti, da bi z galantnostjo prikrili svojo zardro, — ne, gostovanje naše umetnice je povsod velik gledališki dogodek, o katerem se pišejo dolgi članki, estetske študije ter se izzovejo cele dramaturške borbe. Listi prinašajo njene slike v raznih ulogah in njeni portreti so na stotisočih razglednicah raztreseni po slovenskih deželah.

Prški „Divadelny Listy“ (š. 13.) so pisali o letošnjem gostovanju gđ. V. Nigrinove v „Narodnem divadlu“ med drugim takole:

Inomostu je izjavil minister zunanjih zadev, da vlada ni mogla posredovati vsled mednarodnega prava. Dogodki v Inomostu so le epizoda v narodnostnem boju v Avstriji. Prečital je neki govor bivšega avstrijskega ministrskega predsednika Badenija da se spozna, kake težkoče izvirajo iz narodnostnih bojev avstrijski vladi. Minister je dalje povdarjal korist razširjenja italijanskega jezika in kulture preko mej ter je otilal mesta iz raznih avstrijskih časopisov, iz katerih se dokazuje važnost in vrednost italijanske kulture. Govornik je izjavil, da morajo vezi, ki spajajo Avstro-Ogrsko in Italijo na podlagi trozvezi, biti ravno tako tesne, kakor one vezi, ki vežejo Nemčijo in Italijo. Iredentične poskuse nekaterih profesorjev, nekaterih dijakov in nekaterih parlamentarcev mora ravno tako grajati, kakor agitacije, ki jim dajejo povod taki poskusi. Italija ostane zvesta trozvezi, ki je moč miru in ki ni zapreka za tradicionalno prijateljstvo z Angleško, niti za srečno obnovljeno prijateljstvo s Francosko. Otvorjajoč na interpelacije glede Macedonije, je izjavil minister, da želi Italija status quo na Balkanu in složno delovanje med vesilami berolinske pogodbe. Vsled tega odkrito podpira prizadevanja, da bi se uresničile reforme. Kar se tiče imenovanja italijanskega generala za načelnika macedonskega orožništva, je rekel minister, da bi bil to le dokaz, koliko pomembnost polagata Avstro-Ogrska in Rusija podporanju Italije. Svoj govor je zaključil: »Vlada namerava, ako ji izkaže zbornica upanje, utrditi zvezo z Avstro-Ogrsko in Nemčijo in prijateljsko razmerje z Angleško in Francosko ter na ta način zasledovati ohranitev miru«.

Politične vesti.

— Proti proračunskemu provizoriju so sklenili glasovati v delegacijah člani nemške ljudske stranke.

— Vojni minister vitez Pitreich in madjarske zahteve. V ogrski delegaciji je odgovarjal delegatu Ugrounu državni vojni minister ter izjavil, da ni nepristopen političnim in narodnim zahtevam. Upa, da se bo našla meja, kjer se bodo obstoječa nasprotja poravnala, vendar se naj razprava o tem preloži na tako dobo, ko bo dovolj časa in prilike za koreniti razgovor.

— Uvažanje vina iz Italije na Reko in v Trst se čim dalje bolj množi. Vsak dan dohajajo cele ladje z italijanskim vinom naložene. Do novega leta, ko se odpravi vinska klavzula z Italijo, bo imela Italija pri nas vsaj 100.000 sodov vina. Od 1. novembra do 9. decembra je prišlo samo na Reko 42 parnikov z 28.081 sodi italijanskega vina.

— Trgovinska pogodba z

Italijo. Italijanski poslanec Ottavio priobčuje v »Giornali vinocola« članek, v katerem dokazuje, da se je leta 1902. uvozilo iz Avstro-Ogrske v Italijo blaga za 176 milijonov, dočim je izvoz v Avstro-Ogrsko znašal le 126 milijonov. Iz tega sklepa, da ima Avstro-Ogrska sama največji interes na tem, da se v trgovinsko političnem oziru ne razdvoji z Italijo, temuč obnovi čimprej trgovinsko pogodbo. Italijansko vlado pa opominja, naj pri tožadnih pogajanjih v ničem ne odneha.

— V hrvatskem saboru je včeraj vložil posl. Vrbanić predlog glede imen hrvatskih občin. V predlogu se zahteva, da sme imeti vsaka občina le eno ime, to je tisto, ki si ga je sama dolobila ali je med narodom od nekdaj v rabi. Posl. dr. Frank je strokovno utemeljeval svoj predlog, naj se tiskovne pravde zopet izroče porotnikom.

— Sprememba v avstrijskem poslaništvu na Francoskem. Dosedanji poslanik v Parizu, grof Wolkenstein-Trostburg je šel v pokoj; na njegovo mesto je imenovan grof Khevenhüller-Metich.

— Reforme v Macedoniji. Načelnik macedonskega orožništva postane baje italijanski general Craveri, ki je zapovedoval italijanski posadki na Kreti. Nadalje se pokliče k macedonskim orožnikom 54 tujih častnikov in 150 podčastnikov.

— Odstop grškega ministra. Ministrski predsednik Ralli je podal kralju demisijo ter mu odsvetoval razpust zbornice.

— Napetost med Rusijo in Japonsko. Včeraj se je zbral japonski zbor starih državnikov, da se posvetujejo o odgovoru, ki ga je poslala Rusija Japonski. Malo je upanja na mirno poravnavo, ker v nižjih slojih hudo vre proti Rusiji ter grozi napočiti ljudska vstaja.

— O postopanju z rekruti je izdal nemški vojni minister stroga navodila vsem vojaškim poveljnikom.

Dopisi.

Iz Jarš. Našega župana V. Tiča obirajo »Slovenec« tako lepo, kakor bi imeli res pečenega pičica pred seboj na mizi. On se pa ne oglasi in se ne. Najbrž si misli: kdor molči, ta desetimi odgovori. To pa ni prav. Le pogledite, kako vas napadajo po časopisih, ker molčite! Skoro vsak teden skujejo kak članek zoper vas. Enkrat ste jim res na kratko povedali resnico v obraz in kakor se vidi, ste jih zadeli prav do živega, ker sedaj tako brejajo okoli sebe. Toda to ne zadostuje; zamašiti jim morate obrekljiva usta. Saj imate vendar zoper »Slovenčev« laži dokaze v rokah in tudi dopisuni so vam znani. Torej na dan z resnico! Naš župan je postal »Slovenec« tako gorak, ker se je na njegov predlog ves obč. odbor izrekel proti občini in enaki volilni pravici. Kdo je njegov dopisnik, je nam dobro znano. To je tisti nesramni človek, ki je v strganih cunjah pri-lezel v jarško občino in ki bi moral biti hvaležen občanom, da so ga oblekli.

tja do najskrajnejšega naturalizma obsega vse skala njenih sredstev. Dovtip pa tiči v tem, da zna vedno najti, kar je najlepše in najprimernejše ter da ume združiti v krasno enotno celoto. In to se posreči gđ. Nigrinovi znamenito! Pri tem pa je vedno svoja, samorasla, nova. Gđ. Nigrinova ni le marljiva in rutinovna igralka, nego tudi misleča umetnica.

Tako so pisali o njej tudi drugi češki in hrvatski časopisi ter prinesli njene slike ob vsakem njenem gostovanju v Zagrebu ali v Pragi.

In sedaj se po 20 letih predstavi tudi svojim rojakom! Diletantka je odšla v svet, velika in slavná umetnica se vrača sedaj v svojo domovino. Kar si je pridobila z lastnim trudom, to prihaja pokazat svojemu rodnemu mestu! Zvesta hči se vrača bogata najsijajnejših umetniških uspehov in okrašena z najlepšimi odlikami v naročje svoje matere!

Po 20 letih bomo videli svojo Gustiko zopet na odru slovenskega gledališča. Sprejememo jo z odprtimi rokami in ponosnim srcem!

Fr. Govékar.

Ta človek pa skazuje sedaj svojo hvaležnost s tem, da dela združbe in razpor med občani. Ko je ta dopisun, kojega zelje se pa prekuha v tujem loncu v Mengšu, zvedel, kaj je obč. odbor na županov predlog sklenil, si je poiskal tovariša, sina prvega obč. svetovalec, o katerem bi tudi lahko napisali nekaj lepih stvari, in ta dva neizvoljena obč. odbornika sta sklenila pregovoriti občinski zastop, da bi preklical, kar je sklenil. Šla sta k očetu slednjega in mu razložila svoj načrt. In mož, ki pa o možnostih nima pojma, se jima je takoj pridružil in to tem raje, ker bo že skoro praznoval petindvajsetletnico, odkar se mu sline cede po županskem stolčku, na katerega ga po dosedaj — hvala bogu — še nismo posadili. Saj bi bilo pa tudi sramotno, ko bi si volili županom človeka, ki se hoče z denarjem, ki je namenjen občinskim revežem, okoristiti na nepošten način in ki ima poleg tega še veliko drugega masla na glavi, ki se mu bo stajalo, kakor hitro pride zopet na solnce. Ta trojica je torej sklenila, izvesti imenovani načrt. Prva dva sta šla prigovarjati odbornike, zadnji pa k županu, od katerega je zahteval, naj skliče novo sejo, češ, da hočejo odborniki preklicati, kar so sklenili v prvi seji. Župan je res sklical sejo, ki je pa pokazala, da sta poleg prvega svetovalec samo dva kimonca, ki sta se dala pregovoriti, snedla besedo. Vsi drugisi so pa izjavili, da ostanejo mož-beseda. Ker se jim ta načrt ni posrečil, so si izmislili novega. Vzeli so pole papirja in sklenili s sleparijo dobiti podpise odbornikov, ki naj bi bili s tem preklicali, kar so preje že dvakrat potrdili. Nekemu odborniku sta se na vprašanje, kaj da je napisanega na poli, nalagala, da je neka brezpomembna stvar, ki jo bosta poslala dr. Šušteršiču v Ljubljano. In mož se je dal pregovoriti, in je podpisal, ne da bi bil prebral. Pri drugih sta zopet ženo ali otroke pregovorila, da so podpisali moža, oziroma očeta — zločin proti kateremu bi se moralo kazensko postopati. Tako se jim je posrečilo, dobiti sedem podpisov, katere sta potem poslala prvemu klerikalnemu glavarju dr. Zilindri v Ljubljano in katere je potem na ne malo jezo prevarjencev ponatisnil »Domoljub«. Sicer pa sleparsko početje imenovane trojice tudi dokazuje zadnja obč. seja dne 7. t. m. Ko je župan po končani obč. seji očital odbornikom, da za njegovim hrbtom spletkarijo in jim izjavil, da je pripravljen odstopiti, če je večina zato, so razun dveh vsi izjavili, da niso podpisali omenjenega lista, oziroma, da so bili osleparjeni in so vnovič zatrdili, da ostanejo pri tem, kar so prvi sklenili. Prvi občinski svetovalec in njegov kalin sta pa molčala in jo nato osramočeno popihala. Tretji, ki se je menda tudi podpisal, se je pa svoje nemožnosti tako sramoval, da se ni niti upal priti k seji. Tako se je torej na sleparski način skovala nezaupnica, s katero pozivlja »Slovenec« našega župana, da naj odstopi, ki pa je imela le te posledice, da se bodo vedeli ljudje v prihodnje varovati pred takimi sleparji, kakor so »Slovenčevi« zaupniki. — Kolovškega gospoda naj bi bil pa »Slovenčev« dopisnik raje pri miru pustil, ker fant sam dobiva svoj kruh iz graščine (grobelske), drugič pa zasluži kolovski gospod vso čast, ker polovica Jarš dobiva skoro zastop iz njegovih gozdov drva. Glede cestnega gramozu pa ima župan popolnoma prav, da kot cestni odbornik ne pusti posipati cest s peskom in blatom, ampak s predpisanim gramozom. Imamo saj lepo cesto ko v časih, ko so ljudje raje hodili ob cesti po razoranih njivah, kakor da bi bili skoro do kolen brodili po cestnem blatu. Torej tudi to očita »Slovenčev« dopisnik našemu županu, da mu je preskrbel lepo cesto, da more v Mengeš nositi svoje članke v kovačnico. »Slovenčev« dopisnik si tudi glavo beli, kako bo župan dolgovce plačal. No, kdor za druge jamči, mora že kaj imeti v žepu; da bi pa imel »Slovenčev« dopisnik kaj cvenka v žepu, pa dvomimo prav resno. Sicer se pa pri nas ljudje ne ozirajo veliko na imenovane članke in na »Slovenca« sploh, kar dokazuje dejstvo, da je bil naš župan vključ v tolikim napadom pretečeno nedeljo v Mengšu izvoljen v šolski zastop. — Toliko za danes!

Iz Novega Kota. Po dolgem boju izvojevali smo si le svojo šolo! Zato se imamo v prvi vrsti zahvaljevati naklonjenosti g. okr. glavarja dr. Gstettenhoferja v Kočevju, ki je naše stremljenje podpiral z veliko blagohotnostjo. Celih 20 let smo se borili za šolo, a do letos vedno zaman. Naša mladina, tako potrebna šolskega pouka, je rasla takorekoč brez vsake vzgoje, zakaj stariši doma jo pač ne morejo vzgojevati tako, da bi ta vzgoja mogla nadomestiti šolski poduk. Marsikaterega očeta je pač bolelo srce, ko je videl svoje otroke rasti in dorasčati, ne da bi bili opremljeni z onimi sredstvi, ki jih nudi šola človeku, da se more uspešneje boriti za svoj obstanek in si laglje zaslužiti svoj kosček kruha.

Sedaj ne bo več teh skrbi, saj imamo že šolo! 10. t. m. smo dobili prvega učitelja v svojo doslej tako zapuščen vas. Za učitelja je imenovan g. Ivan Krečič, dosedaj učitelj v Dobropoljah. Pričakovali smo ga z veseljem, a sprejeli smo ga še z večjo radostjo. Bog naj spremlja njega in našo mu v vzgojo izročeno mladino s svojim blagoslovom. Izpolnjujemo le svojo dolžnost, ako izrekamo vsem tistim faktorjem, ki so kakorkoli pripomogli, da smo dobili svojo šolo, zlasti pa naši občini Draga, ki nas je tudi podpirala v naših prizadevanjih, svojo iskreno zahvalo!

Valentin Turk,
načelnik kraj. šolskega sveta.

Petrova skala.

V. K. Iz Rima, 13. dec.
XVI.

Časih ni napačno, če vzame človek kako starejšo knjigo v roke, zakaj zgodi se, da izve iz nje kaj takega, kar je sedanjemu rodu popolnoma neznano. Tako so zgodovinarji iztaknili v knjigi »Ftaly«, ki jo je svoj čas izdal slavnoznana lady Morgan, jako interesantno poročilo o stolu sv. Petra.

Ta prestol sv. Petra (cattedra) se nahaja v Petrovi cerkvi v Rimu. Legenda pravi, da je Peter pripeljal ta stol iz Antiohije v Rim. Sicer ni ravno verjetno, da bi preprosti ribič, ki ni imel prav nič premoženja, mogel posebn stol voziti s seboj na svojih potovanjih ali cerkev se za take neverjetnosti v svojih legendah ni nikdar dosti brigala.

Zgodovinarji tudi trdijo in so te svoje trditve podprli z jako tehtnimi in prepričevalnimi dokazi, da namreč sv. Peter sploh ni bil nikdar v Rimu, in da v apostolskih časih sploh ni bilo cerkva, kjer bi se bili postavljali prestoli. Sv. Peter je živel ob milodarih in je peš hodil po svetu in to tudi ni moglo biti drugače, saj so prvi kristjani bili iz najnižjih in najrevnejših slojev ter splošno zaničevani, tako da tudi pri najboljši volji niso mogli apostolom dosti pomagati. Toda to so naposled postranske stvari.

V Rimu, v cerkvi sv. Petra imajo torej prestol apostola Petra in ga prav radi pokažejo. To se pravi: Kažejo samo fufural, v katerem se nahaja ta prestol, nikdar pa ne pokažejo prestola samega.

Zo benediktinec Tillemont se je prav odločno priprijel nazoru, da ta prestol ni pristen. Ta duhovnik je resno dvomil, da je bil sv. Peter v stanu vladiti seboj poseben stol, sicer pa tudi vprašuje, kdo da je po Petrovi smrti ta prestol shranjeval. Tudi je opozarjal Tillemont na Boronijevo poročilo, da je ta prestol le sen, med tem ko so ohranjena sporodila nekih prič, ki so bile navzočne, ko je ta prestol l. 1666 dobil zlat fufural, in ki pravijo, da je ta prestol slonokoščen.

Začetkom 19. stoletja so prišli Francozi v Rim. Ti Francozi so bili jako radovedni in niso imeli prav nič respekta pred nobeno stvarjo, niti pred skrivnostmi cerkve svetega Petra. In lady Morgan, jako resničljuba in vseskozi verodostojna dama poroča, da so francoski učenjaki bili tako predrzni, da so odprli fufural, v katerem se nahaja prestol svetega Petra in našli na prestolu z arabskimi črkami napis: »Ni boga razun Alaha in Mohamed je njegov prorok«.

Ves Rim želi, naj bi vatikanska gospoda sklicala komisijo nepristranskih učenjakov in pustila, da pregledajo prestol sv. Petra. Ti učenjaki naj doženo, če je res na tem prestolu, ki je temelj rimskega katoliškega papeštva zapisano: Ni boga razen Alaha in Mohamed je njegov prorok. Toda — vatikanska gospoda se ne gane in ne da odgovora, dasi je papež sam v takih stvareh jako razumen mož in je ravno sedaj izdal ukaz, naj se revidirajo relikvije in naj se nekatere odstranijo. Papež sam priznava, da je na svetu nekaj nepristnih relikvij — kar je sicer popolnoma naravno — ljubljansko državno pravništvo pa je zadnjič konfisciralo moj dopis, v katerem sem nepristnost nekkih relikvij dokazal s številkami. Državno pravništvo v Ljubljani je torej bolj papeško, kakor rimski papež sam! Svetujem slavnemu državnemu pravništvu, naj povpraša v Mantovi, kako je sedanj papež v tisti škofiji postal z relikvijami. Odstranil je namreč iz raznih cerkva več sto relikvij, ker ni bilo dokazov, da so pristne. V Ljubljani pa se niti številke ne smejo navesti.

Tudi v zadevi prof. Loisyja je nekaj novega poročati. Kakor mi je slavno uredništvo sporočilo, sta dr. Ušeničnik in dr. Krek zadnjič v Ljubljani prof. Loisyja kar pohodila. V tolažbo tema dvema korifejama bodi povedano, da je komisija, ki je

pretresala zadnjo Loisyjevo knjigo, to delo res obsodila, češ, da nasprotuje nekaterim katoliškim dogmam. Tudi pariški kardinal-nadškof je bil knjigo obsodil in je torej z izrekom omenjene komisije dobil zadoščenje. Toda to zadoščenje ni popolno. Komisija je pač Loisyjevo knjigo obsodila ali — obsodba se za sedaj ne objavi. Papež je objavilje sistrilal Zatrjuje se, da zato, ker je upati, da Loisy svoje »zmote« spozna in se podvrže. V resnici pa se obsodba ni razglasila ker se Rim boji, da nastane na Francoskem razkol, kajti polovica francoske katoliške duhovščine z enajstimi škofi vred stoji odločno in neustrašno na stališču, ki ga je označil tisti prof. Loisy, ki sta ga zadnjič v Ljubljani mesarila dva taka duševna pritlikavca, kakor sta dr. Ušeničnik in dr. Krek!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. decembra.

— **Osebna vest.** Obč. svet je v svoji zadnji seji imenoval gosp. dr. Miljutina Zarnika magistratnim tajnikom.

— **Cesar in klerikalna obstrukcija.** Včeraj je bila z najvišjega mesta izrečena sodba o brezvestni obstrukciji, ki jo uganjajo klerikalci v kranjskem dežel-nem zboru. Zgodilo se je to pri včerajšnjem sprejemu delegacije. Pri ti priliki je cesar odgovoril tudi dr. Šusteršiču. Cesar je govoril z dr. Šusteršičem v jako razburjenem tonu in je pokazal dr. Šusteršiču vso svojo cesarsko nemilost. Šusteršič se je opravičeval in sicer prav nerodno. Cesarju se niti vredno ni zdelo, da bi bil na to neumno opravičevanje sploh kaj odgovoril, nego je z vidno nevoljo pokazal dr. Šusteršiču hrbet. To je moralna lična zaušnica, ki je klerikalci ne bodo tako kmalu pozabili in ki kaže, kako prazne so vse nade klerikalcev, da dobe za svojo obstrukcijo podpore od zgoraj. »Slovenec« jeclja, da je cesar napačno poučen. Resnica pa je, da je cesar jako dobro poučen o vzrokih klerikalne obstrukcije, da uvideva cesar frivolnost in neutemeljenost klerikalne obstrukcije in jo zato obsoja.

— **Nazadovanje Slovencev.** Glasilo nemških gimnazijalcev v Gradcu, »Grazer Tagblatt«, prinaša članek o nazadovanju Slovencev. List je seveda grozno vesel, ker se je pri zadnjem ljudskem številsenju izkazalo, da so se Slovenci v dobi od 1890. do 1900 pomnožili le za 139%, dočim so se drugi narodi v ti državi pomnožili za 920%, češ, Nemci se v 10 letih pomnože za 900.000 duš, Slovenci pa samo za 11.000 duš. In dalje pravi ta list, da je vzrok temu nazadovanju izseljevanje in prostovoljno germaniziranje oziroma italijaniziranje. Če dela tako čenčanje Nemcem veselje, jim ga ne bomo kalili. V resnici je je pa stvar vendar malo drugačna, kakor jo popisujejo Nemci. Plodovitost slovenskega naroda ne pomenja. To pa je glavno. Izseljevanje je posledica gospodarskih razmer, ali izmed tistih, ki se izselijo, se jih velik del vrača s pribiranki v domovino. Zlasti v zadnjih letih je to začasno izseljevanje jako znatno in to je tudi vzrok, da se je pri številjenju izkazalo tako neugodno stanje. A le na papirju, kajti večina izseljencev ni izgubljena. Kar se tiče germanizacije — poitalijančevanje ni znatno — pa je treba pribiti, da ni prostovoljno, nego nasilno. V Gradcu, najbolj nemškem mestu v Avstriji, je 25.000 Slovencev. Med temi jih je 90%, katere so pri ljudskem štetju kar s silo vpisali za Nemce. Isto tako je v drugih nemških krajih, v Köflachu, v Voitsbergu, v Judenburgu, v Ljubnu na Gornjem Štajerskem itd. Lahko se reče, od Maribora do Ljubna žive večje kolonije Slovencev, tako, da ne bo dolgo več vzdrževati fikcije o samonemškem značaju tega dela Šta-

Dalje v prilogi.

erske. Ker nimajo šol, ker so sami sebi prepuščeni, ker žive v revnih razmerah, se raznorojujejo. Ali razmere so se začele že obračati na bolje. Čim zavednejši so ljudje, to zapuščajo slovenski teritorij, toliko bolj ohranijo svojo individualnost med tujci. Pride čas, ko bodo ti Slovenci igrali tisto vlogo v Gradcu in v drugih krajih, kakor jo igrajo Čehi na Dunaju in v nemških krajih na Češkem. Sicer pa za slovenski narod ni odločilno, koliko se ohrani tistih, ki so zapustili svojo domovino; odločilno je, da ostane slovenska zemlja v slovenskih rokah, pri čem tako napreduje nemštvo na slovenskem ozemlju. V tem oziru pa se Nemci nimajo dosti veseliti. Nemštvo na slovenskem ozemlju se razvija umetno, s pomočjo birokracije. Naj pride danes vlada, ki bo na slovenskem ozemlju nastavljal slovenske uradnike in hitro bo konec vsemu nemštvu. Na polju trgovine in obrtnosti napredujemo namreč Slovenci prav očividno in nemška veleposredstva izginjajo dedajle bolj. In to je vzrok, da nas modrovanje »Grazer Tagblatt« o nazadovanju Slovencev čisto nič ne vznemirja.

— **Volitev v komisijo za posebno dohodnino.** Odboru, ki je določil kandidate, je bilo poslano naslednje pismo: Slavnemu narodnemu volilnemu odboru! V št. 209. »Slovenskega Naroda« priporočam vam slavnemu volilni odbor za namestnika v volilno komisijo za posebno dohodnino za I. volilno skupino. Ako se tudi dotični pooblaščenec po tem meni izrečenemu zaupanju, vendar odklanjam to čast, kajti po § 187. dotičnega zakona so osebe, 60 let stare, oproščene pasivne volitve. Torej prosim slavnemu narodni volilni odbor, da blagovoljno priporoči namesto mene koga drugega, za to sposobnega mlajšega gospoda. — Z odličnim spoštovanjem Vaso Petričič.

— **Prešeren.** Javna debata, kakor jo je predlagala tržaška »Eti« glede prostora, kamor naj se postavi Prešernov spomenik, se je v toliko začela, da se je oglašil ekspozit g. Anton Medved v »Slovenec« ter izjavil kot »odbornik za Prešernov spomenik«, da je proti Marijinemu trgu in odločno za »Zvezdo«. O tem, kje naj stoji Prešernov spomenik, se je sicer res že pisalo, toda odbor se menda oficijelno še ni izjavil in je torej za to še vedno čas, dokler spomenika še ni v Ljubljani. Misel, da stoji Prešeren v »Zvezdi«, je sprožil »Slov. Narod« že pred leti in davno prej, predno se je »Slovenec« spomnil, da stori narodno delo s tem, da skuša priboriti Prešernu dostojno mesto, ki se spodobi poštnjaku, kakor je bil. Gotovo jih je tudi med člani odbora za Prešernov spomenik nekaj takih, ki so bili že v začetku za »Zvezdo«; misel, naj se postavi spomenik sredi »Zvezde«, torej ni zrastle na klerikalnem zelniku, nego jo je »Slovenec« le slučajno iztaknil ter hotel izrabiti zase. Tudi napredno meščanstvo samo je bilo in je še za to idejo. Pred vsem pa ne bi bilo napačno, če bi odbor za Prešernov spomenik sklical anketo strokovnjakov (kiparjev, arhitektov in slikarjev), ki naj ne bi bili identični z veščaki, ki sede v odboru, za to da se varuje popolna objektivnost. Sicer pa tudi anketa itak ne more odločiti v drugem smislu, kakor za »Zvezdo«, ker v umetniških krogih prevladuje gotovo to mnenje. Treba pa ni podreti prvega kroga dreves v sredi, kakor hoče »Slovenec«, nego samo alejo proti »Matici« obenem pa tudi vrsto, ki gre paralelno z »Maticco«. V srednjem krogu podre naj se samo par dreves baš tam, kjer naj stoji spomenik, ostalo drevje v kolobaru pa naj ostane, da dobi sredina podobno podkve, ki bo odprta proti »Matici«. Da bi se napravljala an gleški park na »Kongresnem trgu« bi bila nesmisel in skoro gotovo bi se tudi tisti filister, ki je predlagal v »Slovenec« naj se varuje drevje, poleti radi tega; če bi podrli par starih debel, ne spekel na solcu.

Priporočali bi pa odboru, naj sedaj, ko je »Zvezda« gola, postavi kuliso spomenikovo v »Zvezdi«, kakor so jo postavili tudi za Valvazorja na različnih mestih, da se na licu mesta dožene, kakšen vtis bi delal Prešeren tukaj in kako naj bi se uredil podrti del »Zvezde«. Poskus s kuliso bi bil sedaj veliko enostavnejši, kakor pa poleti, ko bi je zakrivalo drevesno listje, ki bi skoro onemogočalo tak eksperiment. — i.

— **Škof spreobrača liberalce.** To naše svojačasno poročilo, v katerem smo konstatirali škofovo zaupanje v vsako še od tako neznane osebe prihajajoče obrekovanje in denunciranje, je zadelo nasprotne v živo. V obeh nasprotnih listih, v »Slovenec« in »Domoljub« pero, ali prostovoljno, ali prisiljeno, to ne bomo raziskovali, škofa in laično postaviti naše resnično poročilo na laž. Da je škof hodil po Poljanski dolini in na Trato radi »Marijine družbe«, to je finta, s katero bi zdaj radi prikriji fiasco, ki ga je škof doživel. Vztrajamo odločno pri našem tedanjem poročilu, ker smo se že zdaj o dotični zadevi nalašč informirali in izvedeli še marsikaj, o čemer pa še zdaj molčimo. Ponovimo še enkrat, da je nevedno za takega dostojanstvenika, da se v vsako malenkost vtiče, ki ga nič ne briga. Svetujemo vam torej, da bi drugič, če nočete z resnico na dan, rajši molčali in se ravnali po besedah sv. pisma: »Spoštuj resnico, hčerko božjo!«

— **Učiteljske vesti.** Provi zorični učitelj na deški ljudski šoli v Kočevju, gosp. A. I. Petsche, je imenovan za suplenta na državni ljudski šoli v Pulju, na njegovo mesto pa pride absol. učiteljski kandidat g. Fran Rom.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Gdč. Vela Nigrinova je došla včeraj popoldne s poštanim vlakom iz Zagreba. Na poti iz Belegrada je gostovala dvakrat v Oseku s sijajnim uspehom. Igrala je Klaro v Ohnetovem »Fužinarju« in Katarino v Sardouovej »Madame sans Gêne«. Na kolodvoru v Ljubljani jo je sprejela intendantica slovenskega gledališča ter ji poklonila šopek. Krasne slike gdč. Nigrinove, večinoma v kostumih, so razstavljene v izložbah gg. L. Schwentnerja, Dragotina Hribarja in Vaso Petričiča. V petek nastopi odlična gostja v Sudermanovi drami »Dom« v veldramatski ulogi Magde. — V nedeljo popoldne se pojo »Amazonke«, zvečer gostuje drugič in zadnjič gdč. V. Nigrinova.

— **Odkup od novoletnih čestitk.** Združena odbora šentjakobsko trnovske in šenklaško-frančiškanske podružnice družbe svetega Cirila in Metoda prosita p. n. občinstvo, naj se pri običajnem odkupu od novoletnih čestitk s svojimi darili spominja tudi naše šlake družbe. Dotična darila naj se blagohotno pošiljajo naravnost na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Iv. Zupančičeva, Fr. dr. Tavčarjeva, načelnica, načelnica.

— **Splošno slovensko žensko društvo** priredi med božičnimi prazniki predavanje. — **Odbor gospej** za napravo obleke ubogim učencem in učenkam tukajšnjih mestnih ljudskih šol se vsem dobrotnikom najtopleje zahvaljuje za podporo in vabi najljubše k razdelitvi obleke in čevljev, katere se vrši v nedeljo dne 20. t. m. ob 11. uri popoldne v telovadnici I. mestne deške šole. (Komenskega ulice.)

— **„Narodne čitalnice“ v Ljubljani** občni zbor bo v soboto dne 19. decembra 1903 ob 8 uri zvečer v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«.

— **Planinski večer.** V soboto, dne 19. t. m., bode predaval gospod profesor J. Zupančič o »zimskih rožicah«, in sicer na pol šaljivo, na pol poučno. Vse častite člane in prijatelje planinskega društva vabi na ta večer v »Narodni dom« odbor. Začetek ob 8 uri zvečer.

— **Gospodinjska šola.** Tekoči tečaj pod pripravnim in vestnim vodstvom gdč. Ravnharjeve lepo povabljajoče »Gospodinjske šole« se zaključuje dne 23. t. m. Ta tečaj je obiskovalo 12 gojek, ki so bile vse jako marljive. Novi tečaj se začne dne 4. januarja. Nekaj gojek se je že oglašilo; opozarjamo vse tiste, ki žele vstopiti, da se čim prej oglase, ker več

kakor 12 gojek ni mogoče sprejeti v »Gospodinjsko šolo.« O velikem pomenu »Gospodinjske šole« za bodoče gospodinje pač ni treba govoriti; šola je v času, kar obstoji, pokazala, da je velkorisna.

— **Prihodnja javna vinska pokušnja v tukajšnji deželni vinski kleti**, kot zadnja v tekočem letu, bo prihodnjo soboto, dne 19. t. m., od 7—10 ure zvečer. Da se cenjeni obiskovalci morejo orientirati katera in čegava vina so tu razstavljena in kje ter po kakšni ceni da se ista dobe, se bo vročil vsakemu obiskovalcu koj ob ostopu posebni zaznamek s tozadevnimi naslovi. Številka na sodu se bo jemala s številko odnosno s popisom na zaznamku. Posamezni sodi bodo zaznamovani z daleč vidnimi števili kam od 1—42 (toliko je namreč sedaj vinskih vzorcev v kleti) pričenši na desni strani od vhoda. Razum tega bo pri blagajni vsem cenjenim obiskovalcem posebna knjiga na razpolago, v katero smejo vpisati eventualna naročila na vino, kakor tudi druge želje in pritožbe. — Ker baje nekateri tujci ne najdejo vhoda do te kleti, naznanjamo še enkrat tem potom, da je vhod z Dunajske ceste št. 17, koj zraven vhoda v kavarno »Europae«.

— **„Dolenjski Sokol“ v Novem mestu** priredi v nedeljo 20. decembra t. l. v »Narodni čitalnici« v Novem mestu v korist dijaške kuhinje predstavbo »Deseti brate«. Začetek ob pol osmi uri. Vstopnice se dobe od 18 t. m. naprej v prodajalni gosp. Perkota. Vstopnina od 1—V vrste 1 K 60 v, od VI vrste naprej 1 K, stojšča 60 v, za dijaške 30 v. Ker je čisti dobiček namenjen dijaški kuhinji v Novem mestu se preplačila hvaležno sprejemajo in sl. občinstvo vabi k mnogobrojni udeležbi. Želeli bi bilo, da se tudi občinstvo z dežel in bližnjih trgov vdeleži te predstave. — **Dolenjski Sokol** ima svoj redni občni zbor dne 2. januarja 1904 v gostilni pri Tučku in sicer se vrši prvi občni zbor ob pol osmi uri zvečer, če pa ta ne bi bil sklepen vrši se drugi občni zbor pol ure pozneje sklepen pri vsakem številu članov.

— **„Sokol“ v Postojni.** Na zadnjem občnem zboru dne 13. t. m. je bil izvoljen nov odbor, kateri se je tako konstituiral: Starosta: Fran Paternost, Podstarosta: Dr. Fran Pikl, Tajnik: Fran Kutin ml. Blagajnik: Josip Paternost. Načelnik: Fran Križar. Odborniki: Baraga Andrej in Cilenšek Josip. Namestnika: Ditrih Ludovik in Šeber Makso. Občni zbor, kateri se je vršil v »Narodnem hotelu« bil je jako dobro obiskan. Našteli smo 40 članov, kar znači, da je vendar še nekaj zanimanja za »Sokola« v Postojni. V pretečenem letu se je napravilo več izletov s telovadbo, koncerte in zabave večer. Dne 14. rožnika se je vršila slavnost razvija društvenega prapora. Udeležilo se je po deputaciji 40letnice »Ljubljanskega Sokola«. Med letom se je spremilo tudi enega člana k zadnjem počitku. Društvo šteje 110 članov ter je najmočnejše društvo v Postojni.

— **Prosimo nekoliko več humanitete tudi za slovenske delavce!** Delavec Jožef Lokar iz Dobruške vasi je delal v cirkularni žagi pri Ani Krhin v Dolenji Brezovici pri St. Jerneju. Pri delu mu je cirkularna žaga odrezala na desni roki tri prste, vsled česar mu je postala desna roka za vsako delo nerabljiva. Delavec ima ženo in dvoje otrok ter je brez vsega premoženja. Treba mu bo torej vzeti v roke beraško palico, ako ne dobi podpore. Po postavi je vsaka žaga — podjetje, katero mora imeti svoje delavce zavarovane pri okrajni bolniški blagajni, kakor tudi pri delavski zavarovalnici proti neizplačilu, torej v tem slučaju pri okrajni bolniški blagajni v Krškem in pri delavski zavarovalnici proti neizplačilu v Trstu. Lokar bi potemtakem moral biti priglašen pri teh zavodih. Delavec se je torej obrnil na okrajno bolniško blagajno v Krškem za podporo, ki ga je pa odbila. Obrnil se je nato na okrajno glavarstvo za pomoč, a tudi to se ni zmenilo zanj. Končno je prosil Lokar še delavsko zavarovalnico v Trstu za podporo, toda tudi tukaj je našel gluha ušesa; odgovorilo se mu je namreč v nemškem jeziku le, da tako podjetje ne spada pod zavarovalno dolžnost. Ta rešitev nasprotuje popolnoma veljavnim postavam o zavarovanju! Lokar je vložil priziv na razsodišče. Upamo, da bo to pravično in bo delavcu priznalo upravičenost njegovih zahtev. Zavarovalnica proti neizplačilu postopa baje drugače prav kulantno; da proti Lokarju ni postopala tako, je morda vzrok ta, da je Slovenec. Ako je to res, je to pač škandal, katerega je treba ožigosati, zakaj pri tej zavarovalnici je vsaj dve tretjini Slovencev! — **Zveza slovenskih posojilnic v Celju** je se prejela od ces. kr. ministrstva notranjih zadev revizijsko koncesijo v smislu

revizijskega zakona od 10. junija 1903 drž. zak. št. 133. Dosedaj nima revizijske koncesije, torej pravice, pregledovati posojilnice in razne druge zadruge, še nobena druga slovenska zveza, kakor ravno »Zveza slovenskih posojilnic v Celju«, ki je tudi najstarejša »Zveza« na Slovenskem in je kot taka bila torej tudi prva avtorizirana od ministrstva za izvrševanje zakonito predpisanih revizij. »Zveza slovenskih posojilnic v Celju« ima izkušenega, starega revizorja v osebi znanega združnega strokovnjaka g. Frana Jošta.

— **Narodno bralno društvo v Zagorju ob Savi** ima dne 20. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih gospoda Pavla Weinbergerja svoj občni zbor.

— **Iz Rečice ob Savinji** se nam piše: »Vendar enkrat!« smo vzkliknili, ko nam je pismo iz Maribora prineslo za naš kraj prezanimivo in veselo novico: tukajšnji kaplan Jože Kostanjevec je prestavljen. Gospod knezškof je končno vendar prišel do prepričanja: Kostanjevec ni vreden, da bi še dalje netil sovraštvo med Rečičani; on, sodnijsko znani zdražbar in pretepač! Prosili smo svojega višjega cerkvenega pastirja, naj odstrani Jožeta od naz, pa dolgo ni hotel ušlusi naše prošnje. Sedaj upamo, da se bode socialno življenje na Rečici izboljšalo, toliko bolj, ker poznamo novega kaplana g. Musija kot koncilijantnega, mirnega in prijaznega duhovnika, ki gotovo ne bo mirnih ljudi po noči na cesti napadal, ne bode hodil pod okna gostiln prisluškovat, kaj gostje govorijo, ki ne bode javnega pohujšanja dajal i. t. d. Kostanjevec v svoji samopašnosti in surovosti še s svojim šefom, dobrodušnim župnikom ni živel v miru, kakor se spodobi katoliškim duhovnikom. Hujškal je proti njemu. Dalje časa tudi ni bil v farozu na hrani — kar je običajno pri duhovščini — ampak je hodil k svojemu prijatelju Zorkotu, voditelju konsuma, na kosilo in na večerjo. Najbrž je znala lepa Zorkotova žena boljše kuhati, kakor faroška Lojza. Prepirla pa se je ta človek z vsakomur, komur se je ljubilo z njim pripraviti se. Še marsikaj zanimivega bi lahko poročali o njem, pa sedaj, ko ni več Rečičan — hvala Bogu — raje pokrijemo s plaščem krščanske ljubezni grdo zamazano in raitragno kaplanovo perilo. Želimo le, da bi Kostanjevec prišel do prepričanja, da ni hodil po pravi poti. Jože, poboljšaj se na novem svojem bivališču! S Kostanjevcem pa je tudi padel eden glavnih stebrov konzuma. Ta nebdigatreba, itak le životari, ker so se mu izneverili vsi boljši posestniki, da celo precej njegovih ustanoviteljev mu je dalo slovo. Ozi zaslepljenosti pa, katere je kaplanova avtoriteta še znala pridržati konzumu, bodo že še spregledali — ko bode prepozno. Tistokrat pa si le pripravi, ubogi kmet, precej svetlih kron! Veselo dejstvo je za naš gornjegrajski okraj, da smo se znebili takih duhovnikov, kakor so bili: pijani Pankracij Gregorc, pretepač Josip Kostanjevec, Častna beseda Ferme in konzumar Zorko Melhior. Avgijev hlev je skoraj docela iztrebljen. Pa upajmo, da se z novim g. kaplanom povrne toliko zaželeni mir v našo prijazno Rečico!

— **V St. Petru, Sav. dolina** priredi se na sv. večer božična slavnost z deklaracijami, petjem, godbo in živimi slikami. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

— **Iz Ziljske doline** se nam piše: »Kako daleč sega nestrpnost in prenesetost tukajšnjih Vsenemcev, kaže dopis v »Grazer Tagblatt« z dne 12. t. m., v katerem se neki dopisnik zgraža radi tega, da se drže »Slovensko planinsko društvo« delovati tudi po Koroškem in si upa graditi planinsko kočjo na pristnih slovenskih tleh — v divni Zajezeri. Umevno je, da gledajo naši nasprotniki z zavidnimi očmi na vsrtno in vapošne delovanje ziljske podružnice »Slovenskega planinskega društva«, razumljivo je tudi, da delajo društvo vse mogoče zapreke, teta gnjusno in podlo je pa v svojem sovraštvu do našega društva to, da se niti ne sramujejo podlega denunciranja. Omenjeni dopis ima namreč namen, očrnuti uradnika c. kr. drž. železnice, ki je odličen planinec. Treba je bilo radi tega njegovo ime objaviti; češ, morebiti se mu bo pa še dalo s kake strani priti do živga. Toda dotični dopisnik mora biti skrajno naiven, če misli, da se bo vodstvo c. kr. državne železnice za tako smešno ovadbo le količkaj brigalo. Namen je popolnoma prozoren in kaže jasno, da je nasprotnikom v boju proti nam vsako sredstvo dobro, najsi je še tako podlo in nesramno. To je v kratkem času že drugi poskus, denuncirati vestne slovenske uradnike. Proti takim zahrbtnim napadom bomo tudi mi jeli rabiti drugo orožje. Tudi mi znamo spretno udariti, in smo tudi prepričani,

da bodo naši udarci tudi sedeli. Nemškega dopisnika boli tudi to, da so ob progi državnih železnic nastavljeni tudi slovenski uradniki. Dopisnik in njegovi pristaši si naj zapomnijo, da bodo slovenski uradniki ob progi c. kr. državnih železnic toliko časa, dokler bo tekla železnica po slovenskih tleh.

— **Slov. pevsko društvo „Vraska Vila“** izvolilo si je na svojem obč. zboru za bodoče leto sledeči odbor: Dr. Ferdo Kunej, predsednik; Matija Sevnik, podpredsednik; Ivan Kramar, pevovodja; Ivan Jakše, tajnik; Rudolf Vrabl, blagajnik; Ivan Golob, orodjar; Luka Stober, Franc Junger in Franc Ocvirk, odborniki.

— **Požar.** Posestniku Matiji Vondini v Zgornji Kanomlji je 6. t. m. zgorel mlin z žgo, škoda je 1000 kron. Vondina ni bil zavarovan.

— **80 rojstni dan.** 17. decembra praznuje c. kr. glavni davkar Štefan Wruss v Vipavi svoj 80. rojstni dan. Vodil je dolgo časa glavni davčni urad v Ljubljani. Jubilar je eden izmed maloštevilnih veterancev, kateri so se bojevali pod slavnim feldmaršalom Radeckijem.

— **Zaradi denarnih pisem,** ki so izginila iz poštnege vlaka med Dunajem in Trstom, so zaprli v Trstu nekega poštnege odpravitelja, ki je prevzel v Ljubljani vrečo z dotičnimi denarnimi pošiljatkami. Odpravitelj zatrjuje, da je nedolžen.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem deželnom sodišču: 1.) Blaž Kerže, ključavničar iz Ljubljane, se je dne 3. vinotoka zvečer na Opekarski cesti sprijel z Jožetom Maroltom in, ko sta padla, ga je na tleh ležečega osuval z nožem v hrbet. Zagovarjal se je, da ga je Marolt napadel. Obsojen je bil zaradi prestopka zoper varnost življenja na 3 tedne zapor. 2.) Janez Rožanc, mesarski pomočnik iz Rudnika, in Janez Miš, pekovski pomočnik iz Doba pri Kamniku, sta v Višnarjevi gostilni na Jesenicah dne 23. vel. srpana fantom nagajala in jih izživala. Po policijski uri sta šla iz omenjene gostilne in ker je gostilničar za njima zaprl duri in je le nekaj fantov še notri ostalo, jela sta po durih razbijati, češ, da morajo iti vsi iz gostilne; in res so nato še ostali stopili na prosto. Na cesti je nastal prepir; hlapec Jernej Zalokar je vdaril Rožanca s palico po glavi, drugi fantje so se nato pogubili, le Alojzij Sušnik je malo zaostal in videl, kako je Rožanc skočil v Zalokarja in ga prijel, da je nato priskočil s 3 M š tovaršarja na pomoč. Sušnik pravi, da je nato zbežal in da ni ničesar več videl. Drugi dan se je našlo za Višnarjevo gostilno truplo mrtvega Jerneja Zalokarja; imel je precezan glavno odvodnico in je nastopila takoj smrt vsled izkrvavitve. Druga smrtnonovarna poškodba se je pa našla na čelu ubitega. Obdolženca zanikujeta vsak za se vsako krivdo, ter se drug drugega obdolžujeta; zlasti noče nihče kaj vedeti o kakem nožu. Rožanc je pa tudi dne 3. vel. srpana izmaknil mesarju Bučarju na Rakeku suknjo, vredno 4 K in pri vojaških vajah v Selščeku pri Čerknici samostalno pobral s pobotnico, katero je sam spisal, od vojakov za meso dolžni znesek 23 K 30 vin. in denar za se porabil. Sodišče je obsodilo Janeza Rožanca na dve leti in Janeza Miša na 13 mesecev težje, pri obeh z 1 postom in trdim ležiščem vsaki mesec postrane ječe. 3.) Miha Milavec iz Logatec, sedaj pek v Aleksandriji v Afriki, je bil krivim spoznan pohujšljivega dejanja, storjenega na v oskrbo mu izročeni 16 let stari, nezakonski hčeri svoje svačinje Mariji Pandur, in je bil obsodjen na 12 dni strogega zapor. 4.) Janez Vrtnik, posestnika sin v Lahovčah, se je letos dne 1. sušca v družbi dveh fantov, katere sta pa iz svojega rojstnega kraja neznanu kam pobegnila, vdeležil pretepa v Podborštu, pri katerem je bil krčmar Andrej Svetlin težko poškodovan; sodišče ga je obsodilo na 5 tednov ječe.

— **Slepar na Barju.** Po Barju in po Trnovem se klati neki pisar, ki goljufa ljudi na ta način, da pravi ljudem, da je komisar davčne administracije, ki ima nalogo izpolniti stanovske izkaze, za kar zahteva potnins 50 vin. in pa kolektivno. Oškodovani naj bi se oglašili pri mestni policiji, katere je sleparju že na sledu.

— **Prijet dezenter.** V Tomačevem so prišli prostaka 27. pešpolka Jožefa Wylkasa, kateri je dne 12. t. m. pobegnil iz garnizijskega zaporu v šentpetarski vojašnici. Wylkas je pri skoku iz zaporu dobil kilo in sta ga njegova tovariša Maks Schnabl in Jožef Segar z velikim trudom nesla do Tomačevega.

— **Konj splašil** se je včeraj popoldne na Kongresnem trgu fjakarju Janezu Preku in mu ušel z vozom v »Zvezdo« ter dirjal med

kostanji semtertje. Iz »Zvezde« je dirjal mimo kazine v Selenburgove ulice, kjer ga je pri pošti ujel neki stražnik.

— Iz Amerike se je pripeljalo danes jutraj 40 oseb.

— Iz Westfalkega je došlo danes dopoldne 146 delavcev v Ljubljano.

— Najdeno. Šolski učenec Vincencij Magister, stanujoč na Tržaški cesti št. 24, je našel včeraj popoldne v bližini tobačne tovarne denarnico, v kateri je bilo 12 K denarja in tri srečke.

— Francoske prekmorske družbe brzojarnik »La Savoie« je dne 5 decembra iz Havra odplul in dne 12 decembra srečno v Newyork dospel. Vozil je preko morja 6 dni 19 ur.

— Razpisane učiteljske službe so v Besnici do 10. januarja, v Škocijanu in v Toplicah pri Zagorju pa do 15. januarja p. l.

— Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 6. do 12. decembra 1903. Število novorojencev 18 (= 24.9‰), mrtvorojencev 6, umrlih 22 (= 29.4‰), med njimi so umrli za jetiko 2, za vnetjem soplnih organov 2, vsled mrtvouda 3, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 14. Med njimi je bilo tujecev 10 (= 45.4‰), iz zavodov 14 (= 63.0‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboli, in sicer za tifusom iz tuje občine v bolnico prinesen 1, za uženim 1, za noricami 1 oseba.

— Hrvatske vesti. Ljudska shoda bosta 27. t. m. v Samoboru, 3. januarja 1904 pa v Vrbovskem. — Nezaupnico poslancu Martinju je podpisalo 178 volilcev. — Spor pravoslavnih v Bosni je poravnani in je dotična pogodba med metropolitom in zastopniki pravoslavnih cerkvenih občin v Bosni že podpisana. — Stoti rojstni dan je praznovala v Zagrebu neka Ivana Hertmann v polni čilosti duha in telesa. — Poštni promet. Leta 1902. se je v Zagrebu dostavilo 4.655.660 pismenih pošiljatev, za 542.204 več kakor l. 1901. Voznih pošiljatev je došlo 269.932, za 15.262 več kakor prejšnje leto. Poštni zavoji so imeli deklarirane vrednosti K 1.623.856, denarne pošiljatev pa K 91.290.940. Brzjav se je oddalo 106.553, došlo jih je pa 105.536. Na pristojbinah se je prejelo K 91.487.41. — Krajno sodišče v Zagrebu je l. 1902. imelo razsoditi 15.317 tožb. 14.261 se jih je rešilo z razsodbo ali poravnavo, 1056 jih je pa ostalo nerešenih. Izvršb se je prijavilo 4879, izvedle pa so se 103. — Ljudski shod bo 21. t. m. v Sibiriji in sicer na prostem.

— Amerikanske novice. — Deset mornarjev so poklali divjaki na otoku Fornosa. Bila je to posadka ameriške ladje »Benjamin Lewall«. Dvema mornarjema so divjaki prizanesli, da sta jim popolnoma naga vozila drva. — Nase-ljevanje iz Avstro-Ogrske v Ameriki narašča letos nenavadno, tako da zavzema naša država v tem oziru že prvo mesto. V juliju je dospelo v Ameriko 18.898 avstrijskih izseljencev, v avgustu 15.379, skupno se je izselilo 27.124 ogrskih državljanov in 32.907 Slovencev in Hrvatov. — Smrt rojaka. V Globewillu je ubila vzpenjača 34letnega Frana Milavca, doma iz Topola pri Logatcu. V Ameriki zapušča vdovo in malega otročiča. — Obesili so v Manili vodjo filipinskih vstašev, Rioso, ki so ga imenovali filipinskega papeža. — 18 ljudi je umoril v Čikagu neki Charles Künger ter zločinec sam priznal. — 3553 mrtvih in 39.800 ranjenih izkazuje statistika ameriških železnic v pretečenem letu. To je že pravcata vojska! — 7000 delavcev je odslovila tovarna za poljedelske stroje v Čikagu ter si na ta način prihrani na leto 5 mil. dolarjev. — Štiri roparje so usmrtili v Čikagu. Eden izmed njih se je poročil na šafotu. — Morilec na dopustu. Duhovnik Hinshaw v Indianapolisu je umoril svojo ženo. Dasi pričakuje smrtno obsodbo, do volili so mu vendar tridnevni dopust, da obišče svojo bolno mater. — Skala je ubila v Mohawki Slovenca Ivana Molo, doma iz Poljanske doline pri Črnomlju. Doma zapušča ženo in pet otrok.

— Današnjemu listu smo za ljubljanske naročnike pridelali prilogo o zalogi slovenskih knjig ljubljanske tiskarne Kleinmayr & Bamberg.

— Najnovejše novice. Obsojen policaj. Pred porotniki v Splitu je bil policaj Gregor Molvan, ki je nekega jetnika v zaporu tako pretepal, da je isti umrl, obsojen v šestletno ječo. — Ponesrečen avstrijski parnik. Med New Portom

in Genovo je zgrabil silni vihar avstrijski parnik »Epidauros«. Valovi so odnesli vse čolne, papirje in druge priprave. 25 mož broječa posadka se je sicer rešila, toda vsi so ranjeni. — Čudna drama. V Stol. Belemgradu je natak Drossel streljal na svojo ljubico ter jo nevarno ranil. Nato je šel v trgovino neke Roze Weiss, ki je tudi bila njegova ljubica ter se pred njo ustrlel. Weiss, ki je bila omožena je vsled tega zbežala na dvorišče ter skočila v vodnjak, iz katerega se po mrtvo izvlekli. — Zaradi dolgov se je ustrelil v Kolomeji nadporočnik 24. polka, Ernest Lenk. — Zaradi trpinčenja vojakov v 618 slučajih je bil v Metz obsojen poročnik Schilling v 15 mesečno ječo. — Demonstracija na grobu. V Soboti je pri pogrebu majorja Kreuzera zaigrala godba cesarske himne, toda množica je začela tako živigati in kričati, da je morala godba utihniti. Množica je potem pela ob grobu Kossuthovo himno. — Dvojni samomor. V prisilnici pri Sv. Martinu pri Kolinu, ki je v rokah usmiljenk, je našla prednica v podstrešju dve deklici obešeni, ker sta bili prehudo kaznovani. —

* Obsojenci v pravdi Sv. Vasiljeve posojilnice. V tork sta se poslovala pater Drozd in Vaclav Kohout v uradu dež. sod. nadsvetnika Stolle od svojih zagovornikov, dr. Dvorskega in dr. Žitke. Oba sta jokala. Kohout je s povzdignimi rokami prosil svojega zagovornika dr. Žitke, da naj sporoči njegovim otrokom, da naj odpuste svojemu očetu, da jim je napravil toliko sramote. Pater Drozd je ihtel zagotavljal, da ne bo preživel sedem let težke ječe. Kohout in pater Drozd sta oblečena, ker sta kazneni nastopila, v obleko kaznjencev. Od ponedeljka imata že isto hrano, kakor navadni kaznjenci, dočim se jima je preje, dokler se nista bila obsojena, dajala na njiju stroške boljše hrane. Druga dva obsojenca, Hercika in Pekeländerja, so v sredo na ukaz nadsodišča začasno izpustili iz zaporov.

* Kuga med severnimi jeleni. Huda katastrofa grozi prebivalstvu severnih pokrajin. V Sibiriji je prišla kuga nad severne jelene, ki so prebivalstvu edina pomoč, ker ne more živeti zaradi večnega snega in ledu nobena druga domača žival. Ondotnim prebivalcem je severni jelen vse: vprežni in ježna živina, daje mu meso, kožo za obleko in obuvalo itd. Kuga razsaja grozno ter se vedno dalje širi. Čele črede poginjajo v nekaterih urah. Prebivalstvo je skrajno obupano.

* Hišni red v zapadnoameriškem hotelu. V hotelu v Oklohomi imajo baje nabiti sledeči hišni red za tujece: »Odlični gospodje, ki hodijo obuti spat, plačajo posebno naknadno pristojbino. — Trije udarci na vrata pomenijo, da je kdo v hiši umorjen in da morate vstati. — Strel iz pištole ni zadostni alarmni znak. — Prepovedano je, trgati tapete s stene ter ž njimi nažigati pipe. — Podgane vas ne bodo snedle, četudi vam kdaj tekajo čez obraz. — Ako bi skozi strop premočno deževalo, najdete pod posteljo dežnik.

* Papež pred konkurzom. Posebna komisija kardinalov ravnokar urejuje finance v Vatikanu. Izkazalo se je, da papež Lev XIII. ni zapustil skoraj nič denarja v blagajnah. Pa tudi »Petrov vinar« je začel pešati. Dočim je za časa papeža Pija IX. prišlo v to bisago po 6 milijonov, prihaja zadnja leta »samoa« po tri milijone. Vsi dohodki »avete« stolice znašajo zadnji čas »lek« 5-6 milijonov, dočim so izdatki proračunjeni na 7 milijonov fr. Ne preostane tedaj drugega kot na povedati konkurz, ali bolje gospo dariti, ali več izprežati iz vernikov, ali pa — načeti nakopičene milijone v zakladnicah.

* Književnost. — Ksaver Meško: Ob tihih večerih. V založbi Iz. pl. Kleinmayra in Fed. Bamberg je izšla lična, 291 strani broječa knjiga izpod peresa Ksaverja Meška. Knjiga obsega enajst povesti in stane 3 K 50 v.

* Telefonska in brzojavna poročila. Dunaj 17. decembra. Splošno se tolmačijo včerajšnje izjave cesarjeve tako, da stoji cesar na stališču, da se ne sme nobeni stranki, ki dela obstrukcijo, niti za las odjenjati.

Dunaj 17. decembra. Jutri ima proračunski odsek avstrijske delegacije sejo; pojutrišnjem je plenarna seja te delegacije.

Dunaj 17. decembra. V ministrstvu zunanjih del je bila danes konferenca zastopnikov cislitvanske in ogrske vlade ter skupnih ministrstev glede novih instrukcij za avstro-ogrsko pooblaščenca pri pogajanjih zastran trgovinske pogodbe z Italijo.

Dunaj 17. decembra. Ogrska delegacija se bo danes bavila z budgetnim provizorijem.

Praga 17. decembra. Češki listi se bavijo obširno s cesarjevimi izjavami pri včerajšnjem sprejemu delegacije. Vsi povdarjajo, da je splošni položaj po teh izjavah slabši za Čehe, kakor je bil prej, in da je tak, kakor je bil pred 4 leti, ko je cesar z dr. Strauskim govoril zastran zdevprasanja.

Beligrad 17. decembra. Tu se je ustanovil odbor samih fantičev v starosti do 10 let, ki nabirajo prispevkov za Macedonce. Na čelu odbora stoji princ Pavel, 10 letni netjak kralja Petra.

Sofija 17. decembra. Turki so vjeli macedonskega vodjo Jankova in našli pri njem raznih načrtov. Pri Kapinovem je bil boj med vstaši in med Turki. Več vstašev je bilo ubitih in ranjenih.

Klobuki za dame. Svoj novi ilustrirani cenik klobukov za dame pošljem brezplačno vsakomur, kdor ga zahteva. — Popravljanja izvršujem točno in po ceni.

Henrik Kenda v Ljubljani, Mestni trg št. 17. (2809-8)

Borzna poročila Ljubljanske »Kreditna banka« v Ljubljani. Uradni kurzi dunaj. borze 17. decembra 1903.

Naložbeni papirji. Denar. Slago.

12% majeva renta . . . 100 70 109 90
12% srebrna renta . . . 100 55 100 75
12% avstr. krona renta . . . 100 80 101 —
12% zлата . . . 120 75 120 95
12% ogrska krona . . . 99 05 99 25
12% zлата . . . 119 20 119 40
12% posojilo dežele Kranjske . . . 100 — 100 50
12% posojilo mesta Spjete . . . 100 — 100 —
12% bos. herc. žel. pos. 1903 . . . 101 — 102 —
12% češka dež. banka k. o. . . 99 60 100 60
12% zast. pis. gal. d. hip. b. . . 99 75 100 75
12% pešt. kom. k. o. z . . . 102 — 102 25
10% pr. . . 107 10 108 10
12% zast. pis. Innerst. hr. . . 101 — 102 —
12% ogr. centr. . . 100 30 101 30
12% ož. žel. pos. o. z . . . 100 20 101 20
12% obl. o. g. lokalno žel. . . 100 — 101 —
12% ož. žel. pos. o. z . . . 100 25 101 25
12% ož. žel. pos. o. z . . . 99 50 100 50
12% juž. žel. kup. 1/4 1/2 . . . 365 50 367 50
12% av. pos. za žel. p. o. . . 100 60 101 50

Srečke. Zrečke od leta 1854 . . . 156 10 157 10
" " " 1860 . . . 185 50 187 50
" " " 1864 . . . 260 — 264 —
tisk. . . 164 60 166 60
semj. kred. I. emisije . . . 292 — 297 50
II. . . 288 — 292 —
ogr. hip. banke . . . 267 — 271 —
mrške & tra. 100 — . . . 93 — 95 50
turške . . . 141 25 142 25
Basilika . . . 19 15 20 15
Kreditne . . . 475 — 483 —
Inomoške . . . 82 — 86 —
Krakovski . . . 82 — 87 —
Ljubljanske . . . 70 — 77 50
Avstr. rud. križa . . . 53 50 54 50
Jgr. . . 26 75 27 75
Radolfove . . . 65 — 69 —
Salcburške . . . 78 — 82 —
Ounajske kom. . . 500 — 518 —

Delnice. Južne železnice . . . 89 50 90 50
Državne železnice . . . 682 25 683 25
Avstro-ogrsko bančne del. . . 1614 — 1623 —
Avstr. kreditne banke . . . 689 75 690 75
Irske . . . 775 75 776 75
Živnostenske . . . 264 — 265 50
Promogokop v Mostu (Brux) . . . 690 — 700 —
Alpske montan . . . 411 25 412 25
Praške žel. ind. dr. . . 1833 — 1893 —
Sima-Murányi . . . 562 50 563 50
Trboveljske prem. družbe . . . 393 — 396 —
Avstr. orožne tov. družbe . . . 430 — 436 —
Češke hladkorne družbe . . . 153 — 157 —

Valute. 0. kr. cekin . . . 11 34 11 38
80 franki . . . 19 06 19 09
80 marke . . . 23 44 23 52
Sovereigns . . . 23 92 24 —
Marko . . . 117 175 117 375
Lahki bankovci . . . 95 35 95 55
Rubli . . . 2 53 2 53
Dolarji . . . 4 94 5 —

Žitne cene v Budimpešti. dne 16. decembra 1903. Termin. Pšenica za april . . . 50 kg K 7 69
Rž . . . maj . . . 50 . . . 6 56
Koruzna . . . maj 1904 . . . 50 . . . 5 16
Oves . . . maj . . . 50 . . . 5 46

Umrli so v Ljubljani: Dne 15. decembra: Matevž Slekovec, župnik, 47 let, Zaloška cesta št. 11, Carcinoma ventriculi. — Emil Poljšak, gostilničarjev sin, 4 mes., Martinova cesta, št. 32, Atrofie.

Meteorologično poročilo. Vtina nad morjem 806°1. Srednji aerolni tlak 758°0 mm.

Dec. Čas opazovanja. Stanje barometra v mm. Temperatura v °C. Večrovi. Nebo.

16. 9. zv. 732 8 24 sl. jug oblačno
17. 7. zj. 733 6 28 sl. sever dež
2. pop. 734 4 4 5 sl. jvohod dež

Srednja včerajšnja temperatura: 21°; normale: —1°7. Močrina v 24 urah: 49 mm.

V najem se odda vrt za zelenjavo kateri obsega okoli en oral. Vrt leži lepo proti solncu, ima lepe nasade, dva cvetličnjaka, več gorkih gred in lepo hišico za stanovanje. Vrt je bil last g. barona Berga.

Več pove lastnik Franc Penca, Mokronog. (3289—1)

Izvrstna fina (11—288) vna v buteljah se dobé v trgovini Edmund Kavčič Ljubljana, Prešernove ulice.

1000 kron ako je goljušja! Brezskrbno rodbinsko srečo jamči knjiga o preobilnem blagoslovu otrok. Z več tisoč zahvalnicami pošilja diskretno za 90 h v avstr. znakah gospa A. Kaupa, Berlin S. W. 220 Lindenstrasse 50

Marijo Majdič roj. Sajovic danes ob 3/4 na 2. uro popoldne po dolgi bolezni, prevideno s tolažili sv. vere, v starosti 75 let, poklicati k Sebi v boljše življenje.

Truplo predrage rajnice se bode v petek, dne 18. decembra ob 1/4. uri popoldne v hiši žalosti, Zg. Jarše št. 10, slovesno blagoslovilo ter se na pokopališče v Mengeš prepeljalo, kjer se bo v družinski rakvi položilo k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Prebлага rajnica bode priporočena v molitev in prijazen spomin. Zg. Jarše, dne 16. decembra 1903. (3290)

Peter Majdič, soprog. Fran, Vinko in Peter, sinovi Františka Sajovic, Ana Novljan roj. Sajovic, sestra. Matilda Majdič roj. Kotnikova, Ana Majdič roj. Rüpschl, sinah. Anica, Vinko, Demeter, Nada, Marica, Sasa, Tinka, Vera, Zdenka, Mira, Zora, Ema, Anica, Petka, Ruša, Milena, vnuka in vnukinje.

Ces. kr. avstrijske državne železnice. C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku. Izvod iz voznega reda. veljaven od dne 1. oktobra 1903. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA ČEZ TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, Čez Selzthal Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten — Ob 7. uri 5 m jutrajni osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, Čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenz, Curib, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budjevice, Plzen, Marjine v Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (direktni vozovi I. in II. razreda Trst-Monakovo). — PROGA V NOVOMESTU IN V KOČEVJE. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje, PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 25 m jutrajni osobni vlak v Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak (direktni vozovi I. in II. razreda Monakovo-Trst). — Ob 7. uri 12 m jutrajni osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 18 m dopoldne osobni vlak Dunaja čez Amstetten, Lipsko Prago (direktni vozovi I. in II. razr.). Francove vare, Karlove vare, Heb, Marjine vare, Plzen, Budjevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genev, Curib, Bregenz, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Št. Mohor, Plava. — Ob 4. uri 44 m popoldne osobni vlak v Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovec, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak v Dunaja, Ljubna, Beljaka, Šmohora, Celovec, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta Solnograd. — PROGA IZ NOVEGAMESTA IN KOČEVJA. Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 jutrajni iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. k. v KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutrajni, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 in ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih, samo oktobra. — PRIHOD LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutrajni, ob 11. uri 6 dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih samo v oktobru. — Čas pri- in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani. (17)

